

USTAWA

z dnia 26 lutego 1982 r.

Prawo bankowe.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ustawa określa zadania i organizację banków oraz zasady ich działalności.

Art. 2. Banki są samodzielnymi jednostkami organizacyjnymi, posiadającymi osobowość prawną, i działają na podstawie ustawy oraz statutów.

Art. 3. Statut określa szczegółowy zakres działania banku, jego władze, organizację, tryb składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych, wielkość funduszków własnych, zasady tworzenia i wykorzystywania funduszków specjalnych, zasady gospodarki finansowej oraz zasady rozliczeń z budżetem.

Art. 4. Podstawowym zadaniem banków jest gromadzenie środków pieniężnych, prowadzenie działalności kredytowej i organizowanie rozliczeń.

Art. 5. Zadania określone ustawą banki wykonują mając na celu umacnianie pieniądza polskiego i jego relacji do walut innych krajów.

Art. 6. Banki organizują obieg pieniężny i kształtują go stosownie do ustaleń planu kredytowego.

Art. 7. Banki organizują i przeprowadzają obroty płatnicze z zagranicą oraz wykonują kontrolę w tej dziedzinie w zakresie określonym ustawą i statutami tych banków.

Art. 8. Banki współdziałają z właściwymi organami władzy i administracji państwowej w ustalaniu i realizowaniu polityki gospodarczej państwa, a w szczególności w kształtowaniu polityki pieniężno-kredytowej.

Art. 9. Projekty planu kredytowego, bilansu pieniężnych przychodów i wydatków ludności oraz założenia polityki pieniężno-kredytowej państwa sporządza Narodowy Bank Polski, w porozumieniu z innymi bankami.

Art. 10. Banki współdziałają z Ministrem Finansów w opracowywaniu projektu planu obrotów płatniczych z zagranicą.

Art. 11. Prezes Narodowego Banku Polskiego, w imieniu Rady Banków, przedstawia Radzie Ministrów i Sejmowi opinie do projektu planu; o którym mowa w art. 10.

Art. 12. 1. Projekt planu kredytowego wraz z bilansem pieniężnych przychodów i wydatków ludności i założeniami polityki pieniężno-kredytowej państwa, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, uchwała Rada Ministrów.

2. Projekt planu kredytowego wraz z bilansem i założeniami, o których mowa w ust. 1, po uchwaleniu przez Radę Ministrów, przedstawia Sejmowi Prezes Narodowego Banku Polskiego.

3. Plan kredytowy wraz z bilansem pieniężnych przychodów i wydatków ludności i założeniami polityki pieniężno-kredytowej państwa, na każdy rok, uchwała Sejm.

4. Prezes Narodowego Banku Polskiego przedstawia Sejmowi wraz z planem kredytowym wysokość emisji, jej przesłanki oraz prognozy kształtowania się.

5. Prezes Narodowego Banku Polskiego przedstawia Radzie Ministrów i Sejmowi roczne sprawozdania z wykonania:

1) planu kredytowego wraz ze sprawozdaniem z realizacji bilansu pieniężnych przychodów i wydatków ludności,

2) planu obrotów płatniczych z zagranicą.

6. Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków, przedstawia Radzie Ministrów kwartalne lub miesięczne:

1) plany i sprawozdania z zakresu bilansu pieniężnych przychodów i wydatków ludności,

2) sprawozdania z wykonania planu obrotów płatniczych z zagranicą.

Rozdział 2

Czynności bankowe.

Art. 13. 1. Dla realizacji swoich zadań banki wykonują czynności bankowe oraz inne czynności, określone w ustawie i w innych przepisach.

2. Czynnościami bankowymi w rozumieniu ustawy są w szczególności:

1) emitowanie znaków pieniężnych oraz bankowych papierów wartościowych,

2) prowadzenie rachunków bankowych,

3) przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych,

4) udzielanie i zaciąganie kredytów i pożyczek,

5) przyjmowanie i dokonywanie lokat w bankach krajowych i zagranicznych,

6) udzielanie poręczeń i gwarancji bankowych,

7) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz wynajmowanie skrytek sejfowych,

8) obsługa finansowo-rozliczeniowa obrotów z zagranicą, w tym dokonywanie rozrachunków we wszystkich formach przyjętych w międzynarodowych stosunkach bankowych,

9) udzielanie zezwoleń dewizowych, w zakresie ustalonym w ustawie dewizowej.

Art. 14. 1. Do wykonywania czynności, o których mowa w art. 13, uprawnione są banki działające na pod-

stawie ustawy w zakresie ustalonym w ich statutach. Banki mogą ponadto, w granicach swoich uprawnień statutowych, wykonywać inne czynności bankowe niż określone w art. 13 ust. 2.

2. Banki mogą na zlecenie innych banków wykonywać określone czynności bankowe, należące do zakresu działania banków zlecających.

Art. 15. 1. Prawo emitowania znaków pieniężnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przysługuje wyłącznie Narodowemu Bankowi Polskiemu.

2. Znakami pieniężnymi są banknoty (bilety Narodowego Banku Polskiego) i monety opiewające na złot i grosze.

Art. 16. Znaki pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski są prawnym środkiem płatniczym na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 17. Prawo emitowania bankowych papierów wartościowych przysługuje Narodowemu Bankowi Polskiemu oraz, za zgodą Rady Banków, innym bankom.

Art. 18. 1. Ogólne zasady otwierania i prowadzenia rachunków bankowych, w tym w walutach obcych, określa Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

2. Banki otwierają i prowadzą rachunki bankowe dla jednostek gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej oraz osób fizycznych, przestrzegając tajemnicy stanów i obrotów na rachunkach bankowych.

3. Jednostka gospodarki uspołecznionej może posiadać rachunek podstawowy tylko w jednym banku.

4. Jednostka gospodarki uspołecznionej może otworzyć rachunek pomocniczy w innym banku aniżeli ten w którym posiada rachunek podstawowy. O otwarciu takiego rachunku jednostka gospodarki uspołecznionej informuje bank, w którym posiada rachunek podstawowy.

5. Jednostka gospodarki uspołecznionej lub nie uspołecznionej, za zgodą banku, w którym posiada rachunek podstawowy, może otworzyć w innym banku krajowym rachunek dla dokonywania rozliczeń zagranicznych. Otwarcie rachunku w banku zagranicznym wymaga ponadto zgody Narodowego Banku Polskiego, udzielanej po zasięgnięciu opinii właściwego banku dewizowego.

Art. 19. Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków, określa rodzaje rachunków bankowych, na których wkłady podlegają oprocentowaniu, i granice wysokości tego oprocentowania, zgodnie z założeniami polityki pieniężno-kredytowej.

Art. 20. Banki organizują i przeprowadzają rozliczenia pieniężne jednostek gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej oraz osób fizycznych.

Art. 21. Jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązane są do:

1) gromadzenia swoich środków pieniężnych na rachunku bankowym,

2) przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem tego rachunku, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 22. Jednostka gospodarki uspołecznionej dysponuje swobodnie swoimi środkami pieniężnymi na rachunku. W umowie z bankiem mogą być zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania środkami pieniężnymi na rachunku.

Art. 23. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady rozliczeń pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej.

Art. 24. 1. Tytuły egzekucyjne (sądowe, arbitrażowe, administracyjne) bank realizuje z rachunku jednostki gospodarki uspołecznionej w kolejności ich wpływu, bez względu na dyspozycje tej jednostki i przed wszystkimi innymi płatnościami.

2. Przepis ust. 1 nie narusza praw wierzycieli do dochodzenia ich roszczeń objętych tytułami egzekucyjnymi.

Art. 25. 1. Ogólne zasady udzielania przez banki kredytów określa, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów, a granice odsetek pobieranych od tych kredytów — Prezes Narodowego Banku Polskiego, w ramach określonych w założeniach polityki pieniężno-kredytowej.

2. Udzielenie kredytu lub pożyczki następuje na podstawie umowy.

3. W celu zapewnienia zwrotu udzielonych kredytów i pożyczek banki mogą żądać od kredytobiorców i pożyczkobiorców zabezpieczenia przewidzianego prawem cywilnym i prawem wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi we współpracy z bankami zagranicznymi.

Art. 26. 1. Bank może udzielić kredytu jednostce gospodarki uspołecznionej, która gromadzi w nim swoje środki pieniężne.

2. Przy zawieraniu umów kredytowych bank kieruje się oceną zdolności kredytobiorcy do spłaty zaciągniętego kredytu.

3. Bank może udzielić kredytu przedsiębiorstwom państwowym, które ponoszą straty lub nie dają należytej rękojmi spłaty zaciągniętego kredytu, tylko w ramach postępowania sanacyjnego.

4. Banki, kontrolując wykorzystanie udzielonego kredytu, mają prawo żądać od kredytobiorców przedstawienia informacji i dokumentów niezbędnych dla oceny ich sytuacji gospodarczej i finansowej.

5. Umowa kredytu bankowego określa zakres uprawnień banku, związanych z wykorzystaniem udzielonego kredytu i zabezpieczeniem jego zwrotu.

6. Zaciągnięcie kredytu za granicą wymaga zgody banku, w którym jednostka gospodarki uspołecznionej ma rachunek podstawowy, oraz banku prowadzącego rozliczenia zagraniczne tej jednostki, niezależnie od wymogów prawa dewizowego.

Art. 27. Banki mają prawo udzielania i przyjmowania poręczeń oraz gwarancji. W obrocie z zagranicą poręczenia i gwarancje mogą być udzielane i przyjmowane w zakresie określonym statutami banków.

Art. 28. Banki mają prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu tymi wartościami w zakresie określonym statutami banków.

Art. 29. 1. Banki wykonują operacje walutowe i dewizowe zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej ustawie, prawie dewizowym oraz międzynarodowych porozumieniach, których uczestnikiem jest Polska Rzeczpospolita Ludowa.

2. Banki organizują współpracę z bankami zagranicznymi w zakresie określonym ich statutami.

Art. 30. 1. Interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Międzynarodowym Banku Współpracy Gospodarczej i Międzynarodowym Banku Inwestycyjnym, jak również w innych międzynarodowych instytucjach bankowych, reprezentuje Prezes Narodowego Banku Polskiego.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków, może upoważnić inny bank

do dokonywania rozliczeń międzynarodowych i innych czynności bankowych związanych z udziałem Polski w międzynarodowych instytucjach bankowych.

Art. 31. Jednostki gospodarki uspołecznionej i organy administracji państwowej obowiązane są udostępniać bankom informacje, stosownie do przepisów ustawowych.

Rozdział 3

Wkłady oszczędnościowe.

Art. 32. Banki gromadzą oszczędności pieniężne osób fizycznych, w szczególności na rachunkach oszczędnościowych, oszczędnościowo-rozliczeniowych, terminowych, depozytowych oraz na rachunkach prowadzonych w walutach obcych (wkłady oszczędnościowe).

Art. 33. 1. Banki wystawiają dowody imienne i na okaziciela na złożone wkłady oszczędnościowe.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków, określa rodzaje wkładów oszczędnościowych i wydawanych na nie dowodów, jak również zasady prowadzenia rachunków, o których mowa w art. 32.

Art. 34. 1. Zasady i tryb umarzania imiennych dowodów na złożone wkłady oszczędnościowe określa, w drodze rozporządzenia, Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.

2. Dowody na złożone wkłady oszczędnościowe, wystawione na okaziciela, podlegają w razie ich utraty umorzeniu na zasadach określonych w przepisach o umarzaniu utraconych dokumentów, z wyjątkiem wypadku, gdy w wydanych dowodach zostało zastrzeżone, że nie podlegają one umorzeniu.

Art. 35. Umazanie utraconych dowodów na okaziciela lub imiennych dowodów na złożone wkłady oszczędnościowe w toku prowadzonej egzekucji sądowej lub administracyjnej z rachunku oszczędnościowego regulują przepisy Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 36. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych, złożone w banku, wolne są od zajęcia sądowego i administracyjnego do wysokości wkładu jednej osoby, niezależnie od ilości dowodów na złożone wkłady, określonej przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, jednakże nie niższej od dwukrotnej i nie wyższej od trzykrotnej średniej miesięcznej płacy pracowników jednostek gospodarki uspołecznionej w roku kalendarzowym poprzedzającym zajęcie.

Art. 37. 1. Bank jest obowiązany wypłacić po śmierci wkladcy z jego wkładów oszczędnościowych, na które wystawione zostały imienne dowody:

- 1) koszty pogrzebu wkladcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w środowisku zmarłego — osobie, która przedłoży rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią wydatków,
- 2) kwoty ogółem do 500.000 zł — jeżeli wkladca wskazał pisemnie właściwemu dla jego ostatniego miejsca zamieszkania bankowi lub oddziałowi banku osoby, na rzecz których wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez wkladcę mogą być jego małżonek, dzieci, rodzice, dziadkowie, wnuki i rodzeństwo.

2. Jeżeli dla miejsca zamieszkania wkladcy właściwe są dwa lub więcej banków, wybór banku, w którym moż-

na dokonać czynności, o której mowa w ust. 1 pkt 2, należy do wkładcy.

3. Sumy wymienione w ust. 1 nie należą do spadku po wkładcy.

Art. 38. Umowa rachunku oszczędnościowego ulega rozwiązaniu z mocy prawa, jeżeli w ciągu 5 lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów oprócz corocznego dopisywania odsetek, a wysokość wkładu nie przekracza minimum ustalonego w umowie.

Art. 39. Osoba małoletnia może posiadać rachunek oszczędnościowy, a po ukończeniu lat trzynastu także podejmować z tego rachunku wypłaty, o ile nie sprzeciwi się temu jej przedstawiciel ustawowy.

Art. 40. Banki mogą przyjmować depozyty na umówiony z wkładcą okres czasu. Podjęcie depozytu może nastąpić po upływie umówionego okresu. Warunki prowadzenia depozytów określa umowa między wkładcą a bankiem. Do depozytów wnoszonych przez osoby fizyczne stosuje się odpowiednio przepisy art. 32—37.

Rozdział 4

Rada Banków.

Art. 41. 1. Rada Banków jest organem koordynacyjnym i konsultacyjnym banków.

2. W skład Rady Banków wchodzi:

- 1) Prezes Narodowego Banku Polskiego i jego pierwszy zastępca,
- 2) prezesi banków (zarządów banków) upoważnionych do prowadzenia działalności o zasięgu ogólnokrajowym bądź wyznaczeni przez nich ich pierwsi zastępcy,
- 3) przedstawiciel banków spółdzielczych, wybrany przez radę właściwego dla nich centralnego związku,
- 4) przedstawiciel Komisji Planowania przy Radzie Ministrów,
- 5) przedstawiciel Ministra Finansów.

3. Radzie Banków przewodniczy i reprezentuje ją na zewnątrz Prezes Narodowego Banku Polskiego lub jego pierwszy zastępca.

Art. 42. Do zadań Rady Banków należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektu założeń polityki pieniężno-kredytowej, projektu planu kredytowego, projektu planu obrotów płatniczych z zagranicą (bilansu płatniczego państwa) oraz bilansu pieniężnych przychodów i wydatków ludności,
- 2) rozpatrywanie sprawozdań Narodowego Banku Polskiego i innych banków z realizacji założeń polityki pieniężno-kredytowej, planu kredytowego, bilansu płatniczego państwa i bilansu pieniężnych przychodów i wydatków ludności,
- 3) rozpatrywanie sprawozdań ekonomicznych, opracowań analitycznych i prognostycznych przedłożonych Radzie Banków przez jej członków,
- 4) opiniowanie projektów statutów banków, z wyjątkiem statutów banków spółdzielczych zrzeszonych w bankach państwowo-spółdzielczych,
- 5) opiniowanie projektów tworzenia i likwidacji banków, zagranicznych oddziałów i filii banków,
- 6) opiniowanie wniosków w sprawie tworzenia za granicą banków o kapitale polskim lub z udziałem kapitału polskiego,

7) występowanie z wnioskami do Rady Ministrów w sprawie zasad rozliczeń pieniężnych oraz ogólnych zasad udzielania kredytów,

8) rozpatrywanie ogólnych zasad dotyczących form wkładów oszczędnościowych i wydawanych na nie dowodów,

9) określanie maksymalnej wysokości prowizji i opłat,

10) koordynowanie polityki plac w bankach,

11) rozpatrywanie innych spraw skierowanych do Rady Banków w celu ich zaopiniowania.

Art. 43. 1. W zależności od charakteru rozpatrywanych spraw Rada Banków:

- 1) podejmuje uchwały związane z jej koordynacyjną funkcją,
- 2) występuje z wnioskami do organów władzy i administracji państwowej, do których należy podejmowanie decyzji w danym zakresie,
- 3) wyraża opinie, które są przekazywane zainteresowanym organom władzy i administracji państwowej, instytucjom, organizacjom gospodarczym, politycznym i zawodowym.

2. Prezes Narodowego Banku Polskiego przedstawia na posiedzeniach Rady Ministrów stanowisko Rady Banków w sprawie opiniowanych planów, z uwzględnieniem zdania odrębnego jej członków.

3. W wypadku zgłoszenia przez przedstawiciela Komisji Planowania przy Radzie Ministrów lub przez przedstawiciela Ministra Finansów zdania odrębnego w podstawowych sprawach dotyczących realizacji polityki pieniężno-kredytowej Przewodniczący Rady Banków, na wniosek zainteresowanego, zawiesza wykonanie uchwały tej Rady do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez Radę Ministrów.

Rozdział 5

Narodowy Bank Polski.

Art. 44. Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa.

Art. 45. Narodowy Bank Polski jest bankiem emisyjnym państwa oraz centralną instytucją kredytową, rozliczeniową i dewizową, który organizuje i koordynuje działalność pieniężno-kredytową oraz kontroluje jej realizację.

Art. 46. Narodowy Bank Polski udziela kredytów jednostkom gospodarki uspołecznionej i nie uspołecznionej oraz osobom fizycznym, jak również prowadzi dla tych jednostek i osób rachunki bankowe.

Art. 47. Narodowy Bank Polski udziela zezwoleń dewizowych oraz wykonuje nadzór dewizowy nad działalnością podmiotów uprawnionych do posiadania i obrotu wartościami dewizowymi w zakresie określonym ustawą dewizową.

Art. 48. 1. Zasady ustalania podstawowego kursu złotego określa Rada Ministrów, a podstawowy kurs złotego ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego, w porozumieniu z Ministrem Finansów i Ministrem Handlu Zagranicznego.

2. Bieżące kursy walut obcych w złotych ustala i ogłasza Prezes Narodowego Banku Polskiego.

Art. 49. Narodowy Bank Polski opracowuje sprawozdawczy bilans płatniczy oraz bilanse należności i zobowiązań zagranicznych państwa.

Art. 50. Narodowy Bank Polski ma prawo udzielania i zaciągania kredytów zagranicznych oraz udzielania i przyjmowania poręczeń i gwarancji w obrotach z zagranicą.

Art. 51. 1. Prezesa Narodowego Banku Polskiego powołuje i odwołuje Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

2. Wiceprezesów Narodowego Banku Polskiego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego, a pozostałych członków zarządu Narodowego Banku Polskiego — Prezes Narodowego Banku Polskiego.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego uczestniczy w posiedzeniach Rady Ministrów.

Art. 52. Prezes Narodowego Banku Polskiego:

- 1) czuwa nad realizacją założeń planu kredytowego i polityki pieniężno-kredytowej,
- 2) w zakresie określonym ustawą ustala politykę dewizową oraz sprawuje kontrolę nad jej realizacją,
- 3) ustala jednolite zasady rachunkowości i sprawozdawczości bankowej,
- 4) ustala zasady gospodarki kasowej i organizuje nadzór nad funkcjonowaniem obsługi kasowo-rozliczeniowej jednostek gospodarki uspołecznionej,
- 5) nadzoruje i koordynuje działalność innych banków w zakresie zadań wynikających z przepisów o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz w zakresie organizacji ochrony mienia.

Art. 53. Prezes Narodowego Banku Polskiego wydaje Dziennik Urzędowy Narodowego Banku Polskiego, w którym w szczególności publikuje:

- 1) uchwały Rady Banków,
- 2) bilanse Narodowego Banku Polskiego i innych banków o zasięgu ogólnokrajowym.

Art. 54. Statut Narodowego Banku Polskiego określa odrębna ustawa.

Rozdział 6

Organizacja i działalność innych banków.

Art. 55. W dniu wejścia w życie ustawy, poza Narodowym Bankiem Polskim, prowadzi działalność:

- 1) Bank Gospodarki Żywnościowej oraz zrzeszone w nim banki spółdzielcze,
- 2) Bank Handlowy w Warszawie S.A.,
- 3) Bank Polska Kasa Opieki S.A.

Art. 56. 1. Bank Gospodarki Żywnościowej jest bankiem państwowo-spółdzielczym, powołanym do obsługi finansowo-kredytowej rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego oraz leśnictwa.

2. Bank Gospodarki Żywnościowej jest centralą organizacyjną, finansową i rewizyjną banków spółdzielczych i w stosunku do tych banków wykonuje funkcje przewidziane dla centralnych związków spółdzielni w ustawie o spółdzielniach i ich związkach.

Art. 57. 1. Bank Handlowy w Warszawie S.A. prowadzi finansowanie, kredytowanie i rozliczenia obrotów towarowych i usługowych z zagranicą.

2. Bank Polska Kasa Opieki S.A. prowadzi finansowanie, kredytowanie i rozliczenia obrotów towarowych i usługowych z zagranicą przedsiębiorstw eksportu we-

wnętrznego, handlu zagranicznego i jednostek gospodarki nie uspołecznionej oraz obsługę dewizową ludności.

3. Prezes Narodowego Banku Polskiego, po zasięgnięciu opinii Rady Banków, może w ustalonym przez siebie zakresie powierzyć innym bankom niż wymienione w ust. 1 i 2 finansowanie, kredytowanie i rozliczenia obrotów towarowych i usługowych z zagranicą oraz prowadzenie obsługi dewizowej ludności.

Art. 58. Banki, o których mowa w art. 55 pkt 2 i 3, mają prawo udzielania i zaciągania kredytów zagranicznych, udzielania i przyjmowania poręczeń i gwarancji w obrotach zagranicznych oraz dokonywania czynności w zakresie obrotu wartościami dewizowymi.

Rozdział 7

Tworzenie, organizacja i działalność banków.

Art. 59. Przepisy niniejszego rozdziału nie mają zastosowania do Narodowego Banku Polskiego.

Art. 60. Banki mogą być tworzone jako:

- 1) banki państwowe,
- 2) banki państwowo-spółdzielcze,
- 3) banki spółdzielcze,
- 4) banki w formie spółek akcyjnych.

Art. 61. Tworzenie za granicą banków o kapitale polskim lub z udziałem kapitału polskiego wymaga zgody Rady Banków i Ministra Finansów.

Art. 62. Otwarcie na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oddziału lub przedstawicielstwa zagranicznego banku może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia Ministra Finansów, wydanego w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.

A. Banki państwowe

Art. 63. 1. Bank państwowy tworzy i likwiduje, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów, po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu banku państwowego określa nazwę, siedzibę, podstawowe zadania oraz zakres działania banku.

Art. 64. Bank państwowy ma prawo używania pieczęci z wizerunkiem orła, ustalonym dla godła Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 65. 1. Prezesa banku państwowego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Rady Banków.

2. Wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku państwowego powołuje i odwołuje prezes banku.

Art. 66. Prezes banku państwowego kieruje działalnością banku na podstawie uchwał zarządu i odpowiada za tę działalność.

Art. 67. Statut bankowi państwowemu nadaje Rada Ministrów.

B. Banki państwowo-spółdzielcze

Art. 68. 1. Bank państwowo-spółdzielczy tworzy, w drodze rozporządzenia, Rada Ministrów, w porozumieniu z Naczelną Radą Spółdzielczą, po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu banku państwowo-spółdzielczego określa nazwę, siedzibę, podstawowe zadania oraz zakres działania banku.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, likwiduje bank państwowo-spółdzielczy na podstawie uchwały zjazdu delegatów, po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

Art. 69. 1. Bank państwowo-spółdzielczy jest centralną jednostką organizacyjną, zrzeszającą, z udziałem banku państwowego, banki spółdzielcze obsługujące określone działy gospodarki narodowej.

2. Bank państwowo-spółdzielczy korzysta z uprawnień i wykonuje obowiązki przysługujące centralnym związkom spółdzielczym w rozumieniu ustawy o spółdzielniach i ich związkach.

Art. 70. 1. Bank państwowo-spółdzielczy podlega wpisowi do rejestru spółdzielni.

2. Bank państwowo-spółdzielczy ma prawo używania pieczęci z wizerunkiem orła, ustalonym dla godła Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 71. Ogólnokrajowymi organami banku państwowo-spółdzielczego są: zjazd delegatów, rada banku i zarząd banku. Statut banku państwowo-spółdzielczego może przewidywać powołanie terenowych organów, a mianowicie: terenowych zjazdów delegatów i terenowych rad banku.

Art. 72. Działalnością banku państwowo-spółdzielczego kieruje zarząd. Na czele zarządu stoi prezes, który odpowiada wraz z zarządem za działalność banku i reprezentuje go na zewnątrz.

Art. 73. 1. Prezesa zarządu banku państwowo-spółdzielczego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek rady banku.

2. Wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku państwowo-spółdzielczego wybiera i odwołuje rada banku na wniosek prezesa banku.

Art. 74. Statut banku państwowo-spółdzielczego jest uchwalany zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielniach i ich związkach, po uzgodnieniu z Radą Banków.

C. Banki spółdzielcze

Art. 75. 1. Banki spółdzielcze mogą być tworzone za zgodą Rady Ministrów, z zachowaniem trybu określonego przepisami ustawy o spółdzielniach i ich związkach.

2. Rada Ministrów, wyrażając zgodę na utworzenie banku spółdzielczego, określa: nazwę, siedzibę, podstawowe zadania oraz zakres działania banku.

3. Zakładanie banków spółdzielczych w ramach związków, których centralą są banki państwowo-spółdzielcze, nie wymaga zgody Rady Ministrów.

Art. 76. 1. Bank spółdzielczy jest spółdzielnią.

2. W zakresie nie uregulowanym w niniejszej ustawie bank spółdzielczy działa zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielniach i ich związkach.

Art. 77. Banki spółdzielcze zakładane są dla obsługi ludności i jednostek objętych zakresem działania tych banków, zamieszkałej (mających siedzibę) na terenie jednej lub kilku gmin bądź miasta.

Art. 78. Bank spółdzielczy może korzystać z kredytów w banku państwowo-spółdzielczym lub państwowym w ramach planu kredytowego.

Art. 79. Statut banku spółdzielczego jest uchwalany zgodnie z przepisami ustawy o spółdzielniach i ich związkach.

D. Banki w formie spółek akcyjnych

Art. 80. 1. Banki w formie spółek akcyjnych mogą być tworzone za zgodą Rady Ministrów, z zachowaniem trybu określonego w przepisach Kodeksu handlowego o spółkach akcyjnych.

2. Opinię o celowości utworzenia banku w formie spółki akcyjnej wydaje Rada Banków.

3. Rada Ministrów, wyrażając zgodę na utworzenie banku w formie spółki akcyjnej, określa nazwę, siedzibę, podstawowe zadania oraz zakres działania banku.

Art. 81. W zakresie nie uregulowanym w niniejszej ustawie bank w formie spółki akcyjnej działa zgodnie z przepisami Kodeksu handlowego o spółkach akcyjnych.

Art. 82. 1. Funkcję organu nadzoru w banku w formie spółki akcyjnej pełni rada banku, składająca się co najmniej z 5 osób wybranych przez walne zgromadzenie akcjonariuszy.

2. Prezesa, wiceprezesów i pozostałych członków zarządu banku w formie spółki akcyjnej powołuje i odwołuje rada banku.

3. Powołanie prezesa banku wymaga zatwierdzenia przez Prezesa Rady Ministrów. Z wnioskiem o zatwierdzenie występuje rada banku.

Art. 83. Bank w formie spółki akcyjnej może tworzyć i likwidować w kraju i za granicą oddziały i inne placówki oraz być udziałowcem (akcjonariuszem) zagranicznych banków i przedsiębiorstw.

Art. 84. Bilans roczny oraz sprawozdanie roczne z działalności banku w formie spółki akcyjnej zarząd banku — po akceptacji przez radę banku — przedstawia walnemu zgromadzeniu akcjonariuszy.

Art. 85. 1. Bank w formie spółki akcyjnej może być utworzony również z udziałem kapitału zagranicznego.

2. Udział strony polskiej może być reprezentowany przez banki działające na podstawie niniejszej ustawy lub Skarb Państwa i powinien wynosić co najmniej 51% kapitału zakładowego. W uzasadnionych wypadkach udział strony polskiej może wynosić mniej niż 51%.

Art. 86. W razie stwierdzenia, że działalność banku w formie spółki akcyjnej narusza prawo lub statut, Prezes Rady Ministrów może zawiesić w czynnościach władze banku, przy równoczesnym zwołaniu z urzędu walnego zgromadzenia akcjonariuszy, oraz ustanowić zarząd tymczasowy na czas do przeprowadzenia nowych wyborów władz przez walne zgromadzenie.

Art. 87. Statut banku w formie spółki akcyjnej uchwała walne zgromadzenie akcjonariuszy, po zasięgnięciu opinii Rady Banków.

Rozdział 8

Rady pracownicze.

Art. 88. 1. W centralach banków i ich oddziałach działają rady pracownicze, które mają następujące uprawnienia:

- 1) opiniowanie kandydatów na stanowiska kierownicze, powoływanych i odwoływanych przez prezesów banków oraz dyrektorów jednostek organizacyjnych banków,
- 2) współdziałanie w ustalaniu zasad polityki kadrowej i płacowej,
- 3) opiniowanie zasad oraz wniosków w sprawie przeszerogowań, premii i awansów pracowniczych,

- 4) opiniowanie regulaminu pracy oraz zasad organizacji pracy w jednostkach organizacyjnych banku,
- 5) występowanie z inicjatywami i wnioskami w sprawach socjalno-bytowych pracowników,
- 6) opiniowanie wniosków w sprawie nadania orderów i odznaczeń państwowych.

2. Tryb wyboru oraz zasady działania rad pracowników określa w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

Rozdział 9

Szczególne obowiązki i uprawnienia banków.

Art. 89. 1. Banki przestrzegają tajemnicy obrotów i stanów rachunków bankowych. Informacji w tym zakresie udzielają tylko posiadaczom rachunków, ich jednostkom zwierzchnim oraz organom państwowym upoważnionym do tego na podstawie obowiązujących przepisów.

2. Informacje dotyczące wkładów oszczędnościowych osób fizycznych nie mogą być udzielane, chyba że informacji takich zażąda sąd lub prokurator, w związku z toczącą się przeciwko wkladcy sprawą karną lub karną skarbową albo sprawą o alimenty, o rentę o charakterze alimentacyjnym lub o podział majątku wspólnego małżonków.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do informacji o wynajętych skrytkach sejfowych i przyjętych na przechowanie przedmiotach i papierach wartościowych.

Art. 90. 1. Banki nie odpowiadają za zobowiązania Skarbu Państwa.

2. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania banków, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu wkładów oszczędnościowych i depozytów osób fizycznych oraz zobowiązań, za które przyjął odpowiedzialność z tytułu gwarancji i poręczenia.

Art. 91. 1. Wystawiony przez bank dokument stwierdzający udzielenie kredytu, jego wysokość i warunki spłaty jest podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność kredytobiorcy; jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie może być dokonane przez złożenie tego dokumentu do zbioru dokumentów.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy bank prowadzi obsługę należności państwa z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali.

3. Wpiski banków o zabezpieczenie należności z tytułu udzielonych kredytów lub z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali są wolne od opłat sądowych.

4. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego, w drodze rozporządzenia, może określać ulgowe stawki opłat sądowych lub zwalniać od tych opłat wnioski w sprawach wymienionych w ust. 3, składane przez innych niż bank wnioskodawców.

Art. 92. Przepis art. 308 Kodeksu cywilnego stosuje się do wszystkich banków działających na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 93. Bank może potrącić ze swego długu wierzytelność, której termin płatności jeszcze nie nadszedł, jeżeli jednostka będąca dłużnikiem została postawiona w stan likwidacji oraz we wszystkich tych wypadkach, gdy służy mu prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności.

Art. 94. 1. Księgi banku, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez bank i opatrzone jego pieczęcią oraz wszel-

kie w ten sam sposób wystawione oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności bądź stwierdzające udzielenie kredytu, jego wysokość i warunki spłaty mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych.

2. Wyciągi z ksiąg banku oraz inne dokumenty związane z dokonywaniem czynności bankowych, stwierdzające zobowiązania na rzecz banku i zaopatrzone w oświadczenie banku, że oparte na nich roszczenia są wymagalne, mają moc prawną tytułów wykonawczych, bez potrzeby uzyskiwania dla nich sądowych klauzul wykonalności. Egzekucja należności stwierdzonych tymi dokumentami odbywa się według wyboru banku, w trybie określonym w Kodeksie postępowania cywilnego bądź w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Bank nie może korzystać z uprawnień określonych w ust. 2 dla dochodzenia roszczeń przeciwko jednostkom, których spory z bankiem należą do właściwości państwowego arbitrażu gospodarczego.

4. Dłużnik, w drodze powództwa, może zażądać umorzenia w całości lub w części egzekucji prowadzonej przez bank według Kodeksu postępowania cywilnego bądź przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli egzekwowana wierzytelność nie istnieje lub istnieje w kwocie mniejszej albo gdy dłużnik zgłasza wzajemne roszczenia nadające się do potrącenia z wierzytelności egzekwowanej.

5. W trybie zabezpieczenia powództwa sąd, na wniosek powoda, może zawiesić postępowanie egzekucyjne.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 95. W terminie do dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nastąpi wydzielenie z Narodowego Banku Polskiego Powszechnej Kasy Oszczędności jako samodzielnego banku państwowego.

Art. 96. 1. Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 12 czerwca 1975 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 20, poz. 108 i z 1981 r. Nr 17, poz. 82), z wyjątkiem art. 64 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, dotyczącego Banku Gospodarstwa Krajowego,
- 2) ustawa z dnia 1 lipca 1958 r. o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki społecznej (Dz. U. Nr 44, poz. 215 i z 1975 r. Nr 45, poz. 231).

2. W ustawie z dnia 28 października 1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. Nr 50, poz. 459 i z 1958 r. Nr 72, poz. 356) w art. 1 w ust. 1 wyrazy „równy 0,222168 grama czystego złota” skreśla się.

Art. 97. Pozostają w mocy zezwolenia dewizowe udzielone bankom na podstawie art. 10 i 11 ustawy dewizowej z dnia 28 marca 1952 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 133).

Art. 98. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy, obowiązują dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

Art. 99. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1982 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*